

Siedlisko Natura 2000 9120: Acydofilne lasy bukowe typu atlantyckiego z ostrokrzewem, a czasem także cisem w podszyciu (*Quercinion robori-petraea* lub *Ilici-Fagenion*)

Acydofilne lasy bukowe można rozpoznać po kilku gatunkach tolerujących kwaśne gleby, takich jak konwalia majowa (*Convallaria majalis*) i konwalijka dwulistna (*Maianthemum bifolium*). Może występować także zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*). Często gleba może być pozbawiona roślinności – zjawisko takie występuje zawsze pod bukami. Siedlisko takie obejmuje również lasy, gdzie rośnie prosownica rozpięzchła (*Milium effusum*) i szczawik zajęczy (*Oxalis acetosella*). Licznie występuje tu nie tylko buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*), ale także klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), grab pospolity (*Carpinus betulus*) i leszczyna pospolita (*Corylus avellana*). W niektórych z tych lasów mogą dominować dęby (*Quercus robur* i *Q. petraea*) ze względu na gospodarkę odroślową prowadzoną w minionych wiekach. Bez zarządzania lub w przypadku mniej intensywnego zarządzania buk, a także ostrokrzew kolczasty (*Ilex aquifolium*) często odnawiają się spontanicznie.

Gdzie je znaleźć?

Siedlisko to obejmuje lasy bukowe z ostrokrzewem, rosnące na kwaśnych glebach, zarówno w krajobrazie równinnym, jak i górskim, w warunkach wilgotnego klimatu atlantyckiego. Kwaśne podłoże koreluje ze zmianami zachodzącymi w kwaśnych skałach, mułami krzemionkowymi mniej lub bardziej zdegradowanymi lub starymi osadami aluwialnymi. Występują gleby brunatne kwaśne, wyługowane lub ewoluujące w kierunku typu bielcowego. Rodzaj próchnicy – od moder do mor.

Siedlisko to można znaleźć w Danii, Holandii, Belgii, Francji, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii.

Typowe gatunki

Obok buka typowe rośliny wymienione w europejskim opisie siedliska to:

- Ostrokrzew kolczasty (*Ilex aquifolium*)

- Cis pospolity (*Taxus baccata*)
- Myszopłoch kolczasty (*Ruscus aculeatus*, nie występuje w Belgii)
- Śmiałek pogięty (*Deschampsia flexuosa*)
- Jastrzębiec sabaudzki (*Hieracium sabaudum*)
- Jastrzębiec baldaszkowy (*Hieracium umbellatum*)

- Orlica pospolita (*Pteridium aquilinum*) (fot. Kris Vandekerkhove)
- Borówka czarna (*Vaccinium myrtillus*)
- Wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*)

- Pszeniec zwyczajny (*Melampyrum pratense*)
- Ożanka nierównoząbkowa (*Teucrium scorodonia*)
- Kłosówka miękka (*Holcus mollis*)

Typowe zwierzęta:

- Pokłonnik kamilla (*Limenitis Camilla*)

- Dostojka malinowiec (*Argynnis paphia*) (fot. Kris Decler)
- Dzięcioł średni (*Dendrocoptes medius*)

- Dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) (fot. Yves Adams/Vildaphoto)
- Trzmielojad zwyczajny (*Pernis apivorus*)
- Świstunka leśna (*Phylloscopus sibilatrix*)
- Muchołówka żałobna (*Ficedula hypoleuca*)
- Kowalik zwyczajny (*Sitta europaea*)
- Puszczyk zwyczajny (*Strix aluco*)
- Kuna leśna (*Martes martes*)
- Borowiec wielki (*Nyctalus noctula*) i inne nietoperze siedlisk leśnych
- Jelonek rogacz (*Lucanus cervus*)
- Piechotek leśny (*Nemobius sylvestris*)

Gospodarka i zagrożenia

Klasyczna gospodarka leśna może być zgodna z ochroną i rozwojem tego siedliska, jeśli spełnia warunki zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki oraz jeśli uwzględni naturalne cechy i potrzeby tego rodzaju lasu. Wycinka drzew może odbywać się na zasadzie indywidualnej lub w małych grupach. Szczególne działania gospodarcze to między innymi: dbałość o obrzeża lasu i otwarte przestrzenie, eliminacja gatunków egzotycznych, doświetlanie gatunków tłumionych przez gęstą pokrywę buka oraz maksymalne ograniczenie martwego drewna i dużych drzew (obwód > 3 m).

W specyficznych sytuacjach (miejsca bogate w różnorodność biologiczną, strefy wrażliwe, ważne potencjały) preferowane lub konieczne jest odpowiednie zarządzanie, które koncentruje się wyłącznie na wartościach przyrodniczych w celu ich ochrony i zapewnienia zrównoważonego rozwoju. W takich przypadkach można wybrać brak zarządzania lub zarządzanie o określonych celach, takich jak eliminacja gatunków egzotycznych lub – w niektórych przypadkach – wycinka. Jednak na skutek gospodarki odroślowej buk może zniknąć.

Siedlisko to jest niezwykle wrażliwe na:

- eutrofizację z osadów atmosferycznych oraz splotywanie składników pokarmowych z wyżej położonych płaskowyżów i pobliskich pól. W wyniku tych i innych zakłóceń może dojść do dominacji jeżyn (*Rubus spp.*).
- erozja i/lub zagęszczanie gleby w wyniku intensywnej rekreacji lub eksploatacji z użyciem ciężkich maszyn. W takich miejscach występuje tendencja do dominacji sita rozpięzchłego, a regeneracja gleby jest bardzo trudna.
- sadzenie egzotycznych drzew iglastych, gatunków dębu amerykańskiego lub monotonnych młodych drzewostanów bukowych.

- intensywne wycinanie drzew na dużą skalę z uprawą gleby, przesadzanie i nadmierna eksploatacja prowadzą do degradacji siedliska ze słabym rozwojem strukturalnym, małą ilością starych drzew i martwego drewna
- podział na małe fragmenty lasu w krajobrazie
- zbyt duże zagęszczenie zwierzyny, np. saren – komplikuje to naturalną regenerację populacji gatunków drzewiastych.

Niniejszy tekst powstał dzięki wsparciu finansowemu z programu LIFE Unii Europejskiej w ramach projektu [LIFE Green Valley](#).

